

Sønderborg

6. januar 2020

Forslag til ny karakterskala

Kære politikere,

Jeg tillader mig at sende et forslag til en ny karakterskala til brug i uddannelsessystemet. Debatten om en ny eller justeret karakterskala er godt i gang, men jeg føler, der er et stort behov for at få kvalificeret diskussionen. Det drejer sig om at inddrage *alle* de relevante overvejelser og erfaringer, der er gjort under og efter indførelsen af den nuværende 7-trinsskala.

Jeg foreslår følgende karakterskala:

00	03	5	7	9	11	13
----	----	---	---	---	----	----

hvor man skal have mindst 5 for at bestå.

Følgende er lagt til grund for netop denne karakterskala:

- **Tre vigtige revisionspunkter:**
 - Der skal ikke være forskellige spring mellem de enkelte karakterer (over bestågrænsen)
 - Der skal ikke anvendes negative tal i skalaen
 - Middelkarakteren skal have genskabt en værdi som en acceptabel og rimelig god karakter, så karakterglidning undgås.
- **Karakterkommissionens overvejelser skal inddrages:**
 - Karakterkommissionen nedsat i forbindelse med udvikling af den nuværende 7-trinsskala har i sin betænkning en række grundige overvejelser, der er ganske relevante stadigvæk. Disse skal naturligvis inddrages.
- **Dumpekarakterernes betydning for en velfungerende karakterskala:**
 - Der er nogle meget vigtige beregningstekniske overvejelser, man skal gøre sig vedrørende dumpekaraktererne i en karakterskala. Dette er aldeles overset i debatten, men ikke desto mindre meget afgørende for at få en velfungerende karakterskala.

Jeg håber meget, I vil læse videre i det følgende, hvor jeg begrundet den foreslåede karakterskala. Slutteligt nævner jeg en variant af den foreslåede karakterskala, som også er et anbefalelsesværdigt alternativ.

Venlig hilsen

Bjarne Schmidt
Lektor, Mads Clausen Instituttet, Syddansk Universitet i Sønderborg

Min baggrund: 15 års undervisning i matematik og fysik i gymnasiet efterfulgt af 12 år som fuldtidsunderviser på universitetet, hvor jeg også har lavet forskning indenfor pædagogik, didaktik og uddannelse generelt.
Jeg står gerne til rådighed for uddybende spørgsmål og kommentarer.

Den foreslåede skala ses herunder til venstre. Til sammenligning ses også den nuværende 7-trins skala og den internationale ECTS-skala med tilhørende tilstræbt karakterfordeling blandt de beståede.

Ny skala	Nuværende skala	ECTS-skala	Fordeling
13	12	A	10%
11	10	B	25%
9	7	C	30%
7	4	D	25%
5	02	E	10%
-----	-----	-----	
03	00	Fx	
00	-3	F	

Kommentarer vedrørende de tre revisionspunkter:

- 1) Den foreslåede skala afskaffer det hidtidige ekstra store spring omkring midterkarakteren (4-7-10). Skalaen er lineær med yderkarakteren 00 som eneste undtagelse.
- 2) Den negative karakter (-3) er afskaffet. Den nye laveste karakter (00) signalerer tydeligere, at der er præsteret et meget lavt fagligt niveau.
- 3) Belært af erfaringerne fra indførelsen af den nuværende karakterskala vil den nye midterkarakter (9) meget lettere kunne accepteres som en middelkarakter af elever/studerende. Et hovedproblem ved den seneste karakterrevision var, at man forsøgte at *omdefinere* værdien af karakteren 7 fra en præstation lidt under middel til at skulle være en middelpræstation. Den psykologiske faktor ved dette skridt havde man tydeligvis undervurderet, og resultatet er, at karakteren 7 i dag ikke betragtes som en god (middel) karakter. Man kan omvendt udnytte den psykologiske faktor ved nu at lade middelkarakteren få en højere værdi (9). Det vil betyde, at denne karakter bliver mere attråværdig - som en middelkarakter jo også skal være! Samtidig får 7-tallet i den foreslåede skala den værdi, som 7-tallet allerede opfattes at have: Nemlig en præstation lidt under middel - det er faktisk to fluer med ét smæk! Noget tilsvarende vil gøre sig gældende for de foreslåede topkarakterer: At de får tildelt lidt højere tal (11 og 13) vil gøre, at disse karakterer opfattes som lidt sværere at opnå, og det vil derfor modvirke den karakterglidning, der ellers er i gang.

Kommentarer vedrørende Karakterkommissionens betænkning nr. 1453, november 2004:

- 4) Karakterkommissionen slog i 2004 fast, at en karakterskala skal kunne sammenlignes internationalt, og derfor kom den nuværende skala til at have samme antal trin som ECTS-skalaen. Det bør også gælde for en ny karakterskala: Der skal være fem beståede karakterer og to dumpekarakterer. Fordelingen af de beståede karakterer bør i den store population tilstræbes at følge fordelingen, der gælder for ECTS-skalaen (se tabellen).
- 5) Punkt 4 herover gør desuden, at en ny karakter for den ekstra sublime/kreative præstation ikke bør indføres. Den karakter forstås ikke i udlandet, og det gamle 13-tal var netop en af hovedproblemerne med 13-skalaen. Vi skal naturligvis ikke indføre det problem igen.
- 6) Kommissionens yderligere krav til en karakterskala vedrørende ensartethed i hele uddannelsessystemet, brugbar for både formativ og summativ evaluering, klar trindifferentiering og mulighed for gennemsnitsberegninger er naturligvis også opfyldt for den foreslåede skala.
- 7) Kommissionen var også oprindeligt opmærksom på problemet ved at omdefinere eksisterende karakterer og skriver, at man så vidt muligt bør undgå at genbruge tal, når man laver en ny skala. Man kan i dag se, at man klart undervurderede problemerne ved at omdefinere 7-tallet (jævnfør punkt 3 ovenfor). I den foreslåede skala er der ikke genbrug af andre tal fra den nuværende skal end 7-tallet, som netop tildeles den allerede i praksis tilhørende værdi, samt af karakteren 00, som netop får den helt oplagte værdi som den laveste dumpekarakter.
- 8) Ingen elever eller studerende i dag har haft 13-skalaen inde på livet, så det forventes ikke at være et problem at bruge nogle af tallene fra 13-skalaen i en ny karakterskala. Omvendt vil det være problematisk at genbruge talværdier fra den nuværende skala.

Kommentarer vedrørende dumpekaraktererne:

- 9) Den nye dumpekarakter (03) signalerer langt bedre, at der rent faktisk *er* præsteret faglig kunnen, om end præstationen ikke var tilstrækkelig til at bestå! Signalværdien i den nuværendes skalas dumpekarakter 00 uden at være den laveste karakter er meget uheldig, og den elimineres hermed.
- 10) Der er behov for to dumpekarakterer, fordi uddannelser og dele af uddannelser ofte består ved et gennemsnit: Hvis man kun opererer med en "mild" dumpekarakter (00 i den nuværende skala), så er det alt for nemt at kompensere for nogle fag, hvor man er helt blank, for man skal nemlig blot score den næstlaveste beståkarakter (i øjeblikket 4) i et tilsvarende antal fag. Er man helt blank i et fag, så skal det være sværere at kompensere i de øvrige fag. I den nuværende skala skal man have middelkarakteren (7) for at kompensere for et -3. I den foreslåede skala skal man have 11 for at kompensere for et 00, og det er den vej, vi skal gå. Man må huske på, at det er nødvendigt at kunne lade elever og studerende bestå på et gennemsnit også i dele af en uddannelse. Ellers ville eksamensbeviser fra de videregående uddannelser indeholde 40-50 karakterer og dermed være ret ubrugelige for eksempelvis arbejdsgivere, ligesom stressfaktoren for de studerende ville øges enormt.
- 11) Der gode tanker bag karakterskalaen fremsat af SF (00 - 02 - 4 - 6 - 8 - 10 - 12), men den lider afgørende under kun at have én dumpekarakter (som oven i købet er "mild"), og den har seks (og dermed for mange) beståede karakterer. Det gør også, at der ikke er en middelkarakter, der ligger i midten af de beståede karakterer, og skalaen er ikke umiddelbart sammenlignelig med ECTS-skalaen.

To alternativer:

- 12) En variant af den foreslåede skala er at udskifte den laveste karakter med karakteren 01, altså

01 - 03 - 5 - 7 - 9 - 11 - 13

med 5 som grænsen for at bestå. Alle de stillede krav til en ny skala vil være opfyldt og fordelene være de samme som med 00 som laveste karakter på nær omstændighederne ved at kompensere for en "blank" præstation: Det vil nu være lettere at bestå på et gennemsnit. Det vil blot kræve en tilsvarende karakter som i den nuværende skala, altså en middelprestation (01 og 9 giver 5 som gennemsnit). Man kan indvende, at 01 er ulogisk som laveste karakter, men det giver dog en mulighed for at signalere at en eksaminand mødte frem til eksamen og gjorde et forsøg fremfor blot udeblev fra eksamen! Karakteren 01 *kan* således gives en rimelig fortolkning. Jeg vil også kunne anbefale denne karakterskala som et brugbart alternativ.

- 13) Et andet alternativt forslag ville være 00 - 02 - 4 - 6 - 8 - 10 - 12 men med 4 som grænsen for at bestå (i modsætning til bestågrænsen i SF's model). Den ville opfylde en del af de stillede krav uden at gøre dumpekaraktererne "dyrere", end de er i den nuværende 7-trinsskala. Denne model har dog de klare ulemper, at hele tre af karaktererne er deciderede omdefineringer af eksisterende karakterer, og man kan ikke vente samme resistens mod karakterglidning. Jeg ville ikke kunne anbefale denne karakterskala.